

ПОСЛАНИЕ НА СВЕТИЯ ОТЕЦ
ЗА СВЕТОВНИЯ ДЕН НА БЕДНИТЕ

33-та Неделя от Годината
18 ноември 2018 г.

Ето, сиромашът викна и Господ чу

1. «Ето, сиромашът викна, - и Господ чу и го спаси от всичките му беди» (Пс 33, 7). Думите на псалмиста стават наши, когато ние се изправим пред ситуации на страдание и маргинализация, в каквито живеят толкова много братя и сестри, които по навик сме свикнали да обозначаваме с обобщеното название «бедни». Този, който пише тези думи, не е чужд на тази ситуация, напротив. Самият той изпитва бедността, но я превръща в песен за възхвала с благодарност към Господ. На нас, засегнатите от толкова много форми на бедност, този Псалм ни дава да разберем, кои са истинските бедни, към които ние сме поканени да обърнем поглед, за да чуем техния вик и да признаем техните потребности.

Още в началото ни бе казано, че Господ чува бедните, които викат към Него, и че Той е добър с тези, които търсят убежище в Него, със сърце, разбито от тъга, самота и изоставяне. Господ слуша тези, чието достойнство е потъпкано и които въпреки това имат сили да погледнат нагоре, за да получат светлина и утеха. Той слуша онези, които са преследвани от несправедливо правосъдие, потискани от политици, недостойни за това име, и от страх за насилие, но които приемат Бог за техния Спасител. Това, което блика от тази молитва, е едно усещане за доверчиво оставане при един Отец, който изслушва и приема. На същата дължина на вълната можем да разберем това, което Исус проповядва чрез това блаженство: «Блажени са бедните по дух, защото тяхно е небесното Царство.» (Мт 5, 3).

Именно, заради това уникално преживяване, в много отношения незаслужено и невъзможно да се изрази напълно, изпитваме желанието да го споделим първо с тези, които като Псалмиста са

бедни, отхвърлени и маргинализирани. Всъщност, никой не трябва да се счита изключен от любовта на Отца, особено в един свят, за който богатството, което го обгражда, е издигнато като главна цел.

2. Псалмът изразява поведението на сиромаша и неговата връзка с Бог чрез три глагола. Първо «викам». Фактът, че си беден не може да се обобщи в една дума: това е вик, който пресича небесата и достига до Бог. Какво изразява викът на бедния, освен страдание и самота, неговото разочарование и надежда? Можем да си зададем въпроса: как става така, че този вик, който се извисява чак до Бог, не достига до нашите уши и ни оставя безразлични и безучастни? В един такъв *Ден* ние сме призвани към сериозен изпит на съвестта, за да разберем дали наистина сме способни да чуем бедните.

За да разпознаем техния глас, ние се нуждаем от тишина за слушането. Колкото повече говорим, толкова ни е по-трудно да ги чуем. Често се страхувам, че много инициативи, при това необходими и добродетелни, ни служат преди всичко за собствено удовлетворение, отколкото наистина да се вслушаме във вика на бедните. В такава ситуация, когато бедните дават възможност да се чуе техния вик, нашата реакция е лишена от съгласуваност и не е в състояние реално да достигне до тяхното състояние. Защото ние сме до такава степен обсебени от една култура, която ни кара да се гледаме непрекъснато в огледалото и да се занимаваме единствено с нас самите, затова не можем да си представим, че един алтруистичен жест може напълно да удовлетвори, без да бъде пряко компрометиран.

3. «Отговарям» е вторият глагол. Господ, казва Псалмистът не само чува вика на сиромаша, но и му отговаря. Неговият отговор, както свидетелства цялата история за спасението, е едно споделяне, изпълнено с любов към състоянието на бедния. Така беше и когато Аврам изрази пред Бог своето желание за потомство, понеже той и неговата съпруга Сара бяха вече на възраст, а нямаха деца (виж *Бит* 15, 1-6). Така стана и когато Мойсей, чрез огъня на пламтящия храст, получи откровение за божественото име и мисията да изведе своя народ от Египет (виж *Изх* 3, 1-15). Този отговор беше потвърден през целия поход на народа през пустинята: когато усещаха, че ги измъчва глад и жажда (виж *Изх* 16,

1-16; 17, 1-7), и когато попадаха в още по-голямо нещастие, или изпадаха в невярност към Завета и идолатрия (виж *Изх 32, 1-14*).

Отговорът на Бог към сиромаша винаги е намеса на спасението, за да се погрижи за нараняванията на душата и тялото, за да се възстанови справедливостта и да помогне да се възстанови достойния живот. Отговорът на Бог е също така един призив за всеки, който вярва в Него, да може да постъпи по същия начин в границите на човешките възможности. *Световният ден на Бедните* изисква скромнен отговор от цялата Църква, която е пръсната по света. Отговор, който да е адресиран до всякакъв вид бедни хора, където и да се намират в света, та никой да не си помисли, че неговият вик е пропаднал в бездната. Касае се без съмнение за капка в океана на бедността. Тя обаче може да бъде знак, споделен с всички хора, които са в нужда, за да почувстват активното присъствие на брата и сестрата. Ние не отговаряме на нуждите на бедните чрез пълномощници, а слушаме техния вик и се ангажираме лично. Загрижеността на вярващите не може да се обобщи просто в едно подпомагане, за което на първо време е необходимо и социално право, но нека го наречем «любящо внимание» (Апостолически призив *Evangelii gaudium, 199*), което почита другия, като личност и търси неговото добро.

4. «Освободи» е третият глагол. Сиромашът от Библията живее с увереността, че Бог се намесва в негова полза, за да му върне неговото достойнство. Бедността не е разследване, а е плод на егоизъм, високомерие, алчност и несправедливост. Злините, които са толкова стари, колкото човечеството, които винаги са грехове, които нараняват толкова невинни хора, имат драматични социални последици. Делото на Господ, Който освобождава, е дело за спасение на тези, които Му показват своята тъга и безпокойство. Затворът на бедността е разрушен чрез силата на Божията намеса. Много Псалми разказват и служат историята на спасението, която намира своя отклик в личния живот на сиромаша: «защото Той не презря и не пренебрегна скърбите на страдащия, не скри от него лицето Си, а го чу, когато той викна към Него.» (*Пс 21, 25*). Да може да се съзерцава лика на Бог, това е знак за Неговото приятелство, за Неговата билзост, за Неговото спасение. «Ти погледна на злочестието ми и узна скръбта на душата ми; постави нозете ми на просторно място.» (*Пс 30, 8-9*). Да отвори пред сиромаша «проход»,

това означава да го освободи от «примката на ловеца» (виж *Пс 90, 3*), за да избегне капана под нозете си, за да напредва с лека стъпка напред и да гледа към живота с ведър поглед. Божието Спасение приема формата на протегната ръка към бедния, ръка, която приема, закриля и позволява да почувстваме приятелството, от което се нуждаем. И само когато тръгнем от тази конкретна осезаема близост, можем да поемем по истинския път на освобождението: «Всеки християнин и всяка общност са призвани да бъдат инструменти на Бог за освобождението и насърчаването на бедните, така че да могат напълно да се интегрират в обществото; това предполага ние да бъдем благи и внимателни, да изслушваме вика на бедния и да му се притичваме на помощ.» (Апостолически призив *Evangelii gaudium*, 187).

5. Аз съм развълнуван от факта да узная, че мнозина бедни хора се идентифицират с Вартимей, за когото говори евангелистът Марко (виж 10, 46-52). Вартимей «един слепец, който просеше край пътя. (стих 46), и когато чу, че Исус преминава «започна да вика» и да призовава «Сине Давидов, смили се над мене» (виж стих 47). «Мнозина го мъмреха, за да млъкне. Но той още повече викаше.» (стих 48). Божият Син чу неговия вик: «Какво искаш да сторя за тебе?». И слепецът Му отговори: «Да прогледна, Учителю!» (стих 51). Този пасаж от Евангелието ни дава да разберем това, което Псалмът известяваше като обещание. Вартимей е един бедняк, лишен от основните си способности да вижда и да работи. Колко много ситуации днес пораждат състояния на несигурност. Липсата на средства за съществуване, маргинализацията се дължат на липсата на работа, както и различните форми на социално робство, въпреки постигнатия напредък от човечеството ... както Вартимей, много бедни хора днес са на улицата и търсят смисъл за своето съществуване. Колко хора се запитват за причините за тяхното падане в една такава бездна, както и за начина как да излязат оттам! Те чакат някой да се приближи до тях и да им каже: «Смелост, стани, вика те.» (стих 49).

Напротив, често установяваме, че гласовете, които се чуват, са тези на упреците и покана да се мълчи и да се търпи. Това са гласове, които звучат фалшиво, продиктувани от страх от бедните, считани не само като бедни, но и като източник на несигурност и обедняване, както и за промяна на навици, които затова трябва да се

отблъскват и да се държат на разстояние. И така се създава дистанция между тях и нас, без да си даваме сметка, че така се отдалечаваме от Господ Исус, който не ги отблъсква, но ги зове при Себе Си и ги утешава. Думите на пророка за начина на живота на вярващите намират отклик и тук: «разкъсай оковите на неправдата, развържи връзките на ярема, и угнетените пусни на свобода и всеки ярем разкъсай [...] раздели хляба си с гладните и скитниците, сиромаси заведи у дома си, видиш ли гол – облечи го и от еднокръвния си не се крий.» (Ис 58, 6-7). Този начин на действие прави да се опростят греховете (виж *1 Петр* 4, 8), за да продължи правдата своя път, и когато ние викаме към Господ, Той да ни каже: Ето Ме! (виж *Ис* 58, 9).

6. Бедните хора са сред първите, способни да разпознаят Божието присъствие и да свидетелстват за Неговата близост в техния живот. Бог остава верен на Своето обещание и дори в мрака на нощта топлината на Неговата любов и Неговата утеха никога не липсват. За да излязат бедните от своето деградиращо състояние, те трябва да почувстват присъствието на братята и сестрите, които се грижат за тях, като им отворят вратата на сърцето и живота си, за да ги приемат като приятели и роднини. Само така ще можем да открием «спасителната сила на тяхното съществуване» и «да ги поставим в центъра на пътуването на Църквата» (Апостолически Призив *Evangelii gaudium*, 198).

В този *Световен ден* ние сме поканени да приложим на практика думите от Псалма: «Бедните да ядат и се насищат» (*Пс* 21, 27). В храма на Йерусалим ние знаем, че след ритуала за жертвоприношение се организираше трапеза. Това е опит, който мнозина епархии споделиха през последната година, който обогати честването на първия *Световен ден на бедните*. Мнозина намериха топлината на дома, радостта от празничната трапеза и солидарността при тези хора, които пожелаха просто да споделят по братски храната си. Бих искал тази година, както и в следващите, този *Световен ден* да бъде под знака на радостта и обновената способност да се преоткрием. Да се молим заедно в общността и да споделим неделната трапеза. Това е едно преживяване, което ни връща към първата християнска общност, чиято простота и оригиналност описваше евангелистът Лука: «Те постоянно бяха в учението на Апостолите, в общението, в разчупването на хляба и в

молитвите. [...] А всички вярващи бяха заедно и всичко им беше общо, продаваха имоти и всичко, каквото имаха, и разделяха парите между всички, на всекиго според нуждата.» (Деян 2, 42.44-45).

7. Вече не броим инициативите, които християнската общност всекидневно организира, за да покаже своята близост и да облекчи толкова много форми на бедността, които са пред очите ни. Сътрудничеството с други инстанции, които не се водят от вярата, а от хуманна солидарност, ни позволява да допринесем с подкрепа, която самите ние не бихме могли да осигурим. В този огромен свят на бедност, признаването на ограниченията, слабостта и недостатъчността на нашите средства, приканва към взаимно сътрудничество, което ни позволява по-ефективно да напредваме. Това е вярата и изискването за милосърдна любов, които ни водят, но ние умеем да работим и с други форми за подкрепа и солидарност, които споделят от части едни и същи цели, при условие че ние не оставяме на страна това, което ни е присъщо: да водим всички към Бог и към светостта. Диалогът между различните опити, както и сътрудничеството, което предлагаме скромно без всякакви претенции, е подходящият и напълно евангелски отговор, който можем да дадем.

Това не е желание да играем водеща роля пред лицето на бедните, но трябва смирено да признаем, че именно Духът поражда жестовете, които изразяват отговора и близостта на Бог. Когато имаме възможност да бъдем близо до бедните, нека да съумеем да признаем, че именно Той е първият, който отваря очите и сърцата ни за обръщане. Бедните не се нуждаят от конкуренти, а от любов, която умее да остане дискретна и забравя извършеното добро. Истинските действащи лица са Господ и бедните. Този, който се поставя в служба, е инструмент в ръцете на Бог, за да се признае Неговото присъствие и Неговото спасение. Това ни припомня и Свети Павел, когато пише до християните в Коринт, които се надпреварваха помежду си за по-големи харизми: «Не може окото да каже на ръката: «Не ми трябваш!», нито пък главата - на краката: «Не ми трябва!» (1 Кор 12, 21). Апостолът прави важно наблюдение, когато забелязва, че частите на тялото, които изглеждат много по-слаби, са най-нужни. (виж стих 22); а частите на тялото, «които изглеждат, че не са толкова на почит, тях ограждаме с най-голямо внимание; тези, които са неблагоприлични, ние ги

покриваме по-грижливо, а тези които са благоприлични, за тях това не е необходимо.» (23-24). Предоставяйки основното учение за харизмите, Павел също така учи общността на евангелско поведение към най-слабите и нуждаещи се членове. Учениците на Христос са далеч от това да презират или да съжеляват бедните и нуждаещите се. Напротив, те са призвани да ги почитат и да им дадат първо място, убедени, че са наистина в присъствието на Исус. «Всеки път, доколкото сте сторили това на един от тези Мои най-малки братя, на Мене сте го сторили». (*Мт* 25, 40).

8. Така разбираме каква е разликата между нашия начин на живот и този на света, който възхвалява, въздиша и имитира онези, които имат власт и богатство, и които отстраняват бедните, считайки ги за боклуци, които вменяват срам. Думите на Апостола ни канят да придадем евангелска пълнота на солидарността по отношение на най-слабите и най-лишените части на Тялото Христово: «И когато страда една част, заедно с нея страдат всички части или когато се прославя една част, заедно с нея се радват всички части.» (*1 Кор* 12, 26). По същия начин в Посланието до Римляните той увещава: «Радвайте се с онези, които се радват и плачете с онези, които плачат. Нека има разбирателство сред вас. Не бъдете високомерни, а проявявайте смирение. Не превъзнасяйте себе си!» (12,15-16). Това е призиванието на ученика на Христос, идеал, към който да се стремим постоянно, за да приемаме все повече в нас «същите мисли, каквито е имал Исус Христос» (*Фил* 2, 5).

9. Това е слово за надежда, което вярата ни показва като естествен епилог. Често пъти бедните поставят под въпрос нашето безразличие, което е плод на едно по-различно виждане за един прекалено иманентен живот, обвързан с настоящето. Викът на бедния е също така вик на надежда, чрез който той изявява увереността да бъде освободен. Това е надеждата, основана върху любовта на Бог, Който никога не изоставя този, който се уповава в Него (виж *Рим* 8, 31-39). Света Тереза от Авила пишеше в своя *Път на свършенството*: «Бедността на духа е едно благо, което съдържа в себе си всички блага на света. То придава върховен суверенитет, тъй като, ако си суверен на всички блага на света, какво ти остава освен да ги презираш» (2, 5). Това е и степената, в която ние сме в състояние да разпознаем истинското добро, че ние ставаме богати пред Бог и мъдри пред другите и пред нас самите. Точно дотолкова, доколкото

можем да придадем на богатството неговия истински и справедлив смисъл, за да растем в хуманност и способност да споделяме.

10. Приканвам моите братя, епископи, свещениците и дяконите, върху които са били положени ръце за служба на бедните, (виж Деян 6, 1-7), заедно с посветените лица и толкова много миряни, които на практика отговарят от името на Църквата на вика на бедните в енориите, в сдруженията и в движенията, да изживеят този *Световен ден* като привилегирован момент за нова евангелизация. Бедните ни евангелизират, като ни помагат да откриваме всеки ден красотата на Евангелието. Нека не пропускаме тази възможност за благодат. В този ден, нека да се считаме за техни длъжници. Да си протегнем ръка един на друг, за да изживеем срещата на спасението, която подкрепя вярата, прави дейна милосърдната любов, дава надежда, за да напредваме по пътя, където Господ идва да ни посрещне.

Ватикана, 13 юни 2018 година

Литургично Възпоменание за Свети Антон от Падуа.

Папа Франциск

© Copyright - Libreria Editrice Vaticana